

Bild C 02320 Skellefteå landsförsamlings kyrka med Lejonströmsbron i förgrunden, ca 1900.

Byggnadshistorik

Skellefteås landsförsamlings kyrka är den fjärde kyrkan på denna plats vid Skellefteälvens strand. På 1320-talet omnämns för första gången Skellefteå storsöcken. Vid samma tid byggs den första enkla träkyrkan. Redan 1386 ersätts den med en ny, som invigs av biskop Henrik. Tredje kyrkan – en stenkyrka – invigdes 1507 av ärkebiskop Jacob Ulfsson. Den nuvarande kyrkan i klassicistisk stil byggdes efter ritningar från år 1793 av den österbottnische byggmästaren Jacob Rijf från Pedersöre socken och invigdes år 1800. Murverk från platsens äldre medeltida kyrka kom dock att bevaras i östpartiet, i delar av västra korsarmen och i hela sakristian.

Byggnadsbeskrivning

Kyrkan vilar på en rustbädd av timmer och har en korsformig plan med östra armen kortare än de övriga och ingångar från alla fyra håll. Sakristian är utbyggd norr om östra korsarmen. Kyrkan är vitputsad och uppförd av gråsten och tegel. Korsarmarna avslutas av doriska kolonnportiker av varierande utformning under metopfriser och triangulära gavelfält. Mot öster är kolonnerna släta och ställda ett stycke från väggen, mot norr och söder står kannelerade trekvartskolonner samt i väster helt kannelerade kolonner. Centraltornet av trä är uppbyggt i avsatser bestående av en större fyrsidig lanternin med kolonnarkad, altan och järnräcke, där ovan en kupol, en liten lanternin med klot, kors och tupp på toppen.

Korsarmarna har valmade tak, som liksom tornet är klädda med kopparplåt. Kyrkan är försedd med rundbågiga fönster och tjärade ljudluckor. Dörrarna har snidad, nyklassicistisk dekor.

Kulturhistorisk status

Kyrkan är ett av landets bästa exempel på nyklassicistisk sakral arkitektur. Dess pampiga arkitektoniska utformning tillsammans med läget intill älven, kyrkplatsen, prästgården, Lejonströmsbron och sockenmagasinen bidrar till att hela miljön besitter ett ovanligt högt kulturhistoriskt värde.

Källa: Västerbottens museum/Vård- och underhållsplan för Skellefteå landsförsamlings kyrka.